

SERIE- KVARTEN

LÄRARHANDLEDNING FÖR ÅK 4-6

Emanuel Gustafsson
& Ola Hyltén

Introduktion

Den engelske författaren Joseph Addison ska en gång ha sagt att "Läsning är för hjärnan vad motion är för kroppen". Många psykologer och forskare påvisar även vilka goda effekter läsning har för vår hjärna och vår hälsa, vilket ingen av oss skulle protestera mot. Vi vet alla hur viktigt det är att läsa men samtidigt har vi alla en stor utmaning i att få våra barn och ungdomar att hålla i en bok och läsa varje dag. I skolan behöver och ska vi motivera och utmana våra elever i läsningen samtidigt som vi ska variera vad våra elever möter för texter i klassrummet.

Förutom böcker i vår undervisning har vi själva erfarenhet av hur serietidningar har lockat, skapat ett intresse och motiverat våra elever. Vid läsningen har elever ett stöd i bilderna som kan förklara svåra ord i texten och skapa en förståelse och där de efteråt har kunnat berätta om nya ord de har lärt sig. I undervisningen har vi även sett hur arbetet med serier gett elever en djupare förståelse för hur de exempelvis skriver berättande texter med en röd tråd. När de ska skapa en berättelse i serieformat behöver de inte bara få texten att hänga samman utan i det ska dessutom seriebilderna passa in och förtydliga handlingen.

Vad innebär Seriekvarten?

Seriekvarten innebär att man under två veckor ska läsa 15 minuter varje dag i skolan. Vilka serier man läser spelar ingen roll! Man läser de serier som finns att tillgå i skolan. Man kan läsa enskilt, tillsammans eller lyssna på när någon annan läser.

Tävling

När man har genomfört läsningen 15 minuter varje dag under två veckor kan man, om man vill, skicka in sitt tävlingsbidrag (se bilaga 1) som handlar om att beskriva hur eleverna har upplevt läsningen under de här två veckorna. Med andra ord så är det ingen tidskrävande uppgift som behövs för att delta i tävlingen. Det handlar helt enkelt om att få eleverna att läsa!

Syfte och mål

”Seriekvarten” är en läsutmaning som handlar om att främja ett varaktigt intresse för läsning hos skolelever i årskurs F till 6. Genom att dagligen ägna 15 minuter åt tecknade serier, erbjuds eleverna en läsupplevelse som inte bara är lustfylld utan dessutom inkluderande.

Tecknade serier, med sin mix av text och bild, gör läsningen lättare och mer tilltalande för de elever som brottas med lässvårigheter eller som lider av läströtthet, och hjälper dem samtidigt att successivt öka sitt självförtroende i läsningen.

Efter utmaningens slut är förhoppningen att varje elev ska känna en ökad entusiasm för läsning och att dyka djupare in i olika litterära berättelser och format. Att dela och diskutera favoritserier kan även stärka samhörigheten mellan eleverna och skapa en läskultur som sträcker sig bortom klassrummet, in i elevernas fritid, och gör läsning till en naturlig och rolig del av deras vardag.

Lgr 22

Hela upplägget och materialet i den här lärarhandledningen är väl förankrad i vår läroplan. I ämnet svenska är syftet exempelvis att undervisningen ska stimulera elevers intresse för att läsa och möta olika slags texter som man även kan analysera och resonera om.

Både i årskurs 1–3 samt 4–6 finns det med i det centrala innehållet att man ska möta och skapa texter som kombinerar text och bild samt att samtala och återberätta viktiga delar av ett innehåll.

I ämnet bild finns det med i det centrala innehållet att eleverna i undervisningen ska framställa berättande bilder som exempelvis i 1–3 är illustrationer till berättande text och i 4–6 är serier.

Lärarhandledningen

Denna lärarhandledning är framtagen på uppdrag av Story House Egmont och är en del av läsinitiativet Serier i Undervisningen. I lärarhandledningen finns material som du kan använda om du märker av att det väcks ett intresse och ni vill arbeta mer med serier än endast de 15 minuterna varje dag, exempelvis enkla mallar för att kunna samtala eller sammanfatta det man har läst.

På www.seriериundervisningen.se finns det massvis med mer material som är gratis att ladda ner om man exempelvis efter all läsning skulle vilja skapa egna serier, arbeta med läsförståelse eller specifika ämnen som till exempel demokrati, källkritik, studieteknik och dyslexi.

Vi hoppas att ni får många trevliga lässtunder tillsammans med era elever!

Lycka till!

Emanuel Gustafsson & Ola Hyltén

Arbetsmoment 1: Tävlingsbidrag

I bilaga 1 finns några frågor att besvara tillsammans i klassen som sedan skickas in via mail till seriekvarten@egmont.se.

Del 1 i tävlingsbidraget handlar om att berätta om klassens upplevelse av att läsa serietidningar samt motivera varför klassen ska vinna lästävlingen.

Hur har det varit att läsa serier?

Varför ska just vi vinna seriekvarten? Vad har vi gjort som gör att vi ska vinna?

Del 2 i tävlingsbidraget handlar om att man ska berätta vilket välgörande ändamål som klassen vill att det ska skänkas pengar till samt att man även förklarar varför just er klass ska få pengar.

Arbetet med tävlingsbidraget ger goda möjligheter att samtala om vad välgörande ändamål är. Vilka välgörenhetsorganisationer känner vi till? Vad gör de olika organisationerna?

Det ger förslagsvis även en möjlighet att praktisera demokrati och samtala om vad majoritet och minoritet betyder om man behöver genomföra en omröstning för exempelvis vilken välgörenhetsorganisation som klassen vill att det ska skänkas pengar till.

Arbetsmoment 2: Läslogg

I bilaga 2 och 3 finns två olika läsloggar:

Bilaga 2: enskild läsning med samtal efteråt

I den första läsloggen skriver eleverna enskilt upp sidorna de har läst under dagens läsning.

Bilaga 3: lyssna på varandra och enskild läsning

I den andra läsloggen inleds varje dag med att varje elev läser högt för en klasskamrat och sedan lyssnar på klasskamratens högläsning under exempelvis 3 minuter var.

När det är genomfört läser man enskilt under en tid som fungerar för just er klass och undervisningstillfälle.

Besvara en fråga (eller fler)

I läsloggen finns det en ruta varje dag för att besvara en fråga till läsningen. Nedan ser ni förslag på frågor som kan ställas. Beroende på ålder kan svaret antingen ges muntligt och/eller skriftligt.

Förslag på frågor/samtalsinnehåll:

- Vilken/vilka känslor fanns i serien?
- Vilken känsla fick du när du läste idag?
- Beskriv en bild i serien så utförligt du kan.
- Var utspelades handlingen?
- Beskriv en karaktär i serien du läst!
- Vad var det för problem? Hur hade du löst det?
- Beskriv miljön i handlingen med minst två sinnen!
- Vad var det bästa i serien du läst?
- Skriv ner ett ord du tror att någon annan inte vet betydelsen av och förklara det!
- Tycker du att det slutade lyckligt eller olyckligt? Förklara varför du tycker så.

Arbetsmoment 3: Läsförståelse med serier

Problemlösning (bilaga 4)

Detta är en bra modell att använda vid högläsning där man kan stanna upp under läsningen och tillsammans förtydliga problemen som dyker upp i texten och vad det kan bero på. Vi rekommenderar att man stannar upp i handlingen innan man läser problemlösningen i serien och dessutom eventuellt slut. Detta för att ni tillsammans i klassen ska kunna diskutera eventuella lösningar man hade kunnat göra för att lösa problemet eller om det hade kunnat vara ett annat slut. Har ni samma tanke som författaren eller dök det upp nya tankar?

Eleverna kan även genomföra modellen enskilt och stanna upp i deras egen läsning allt eftersom de får information i texten.

- Problem – vilket är problemet?
- Orsaker – vilka är orsakerna till att problemet uppstod?
- Konsekvenser – vad skedde efter att problemet uppstod? Hur påverkade det?
- Problemlösning – kom man fram till någon lösning på problemet?

Sammanfattning – fånga in det viktigaste med bild och några meningar (bilaga 5)

Sammanfatta handlingen med 4 bilder och en beskrivande text till varje del.

I det här arbetet brukar vi påminna eleverna om att deras beskrivande text ska göra så att någon annan inte ska behöva läsa exempelvis ett kapitel utan förstå handlingen och kunna börja läsa på nästa kapitel.

1. Titel på serie.
2. Hur börjar det? Sammanfatta fram till problemet med 1–2 meningar samt passande enkel bild.
3. Vilket är problemet? Förklara problemet och varför det blev ett problem med 1–2 meningar samt passande enkel bild.
4. Hur slutar det? Beskriv hur problemet löste sig och hur det slutar med 1–2 meningar samt passande enkel bild.

Arbetsmoment 4: Vilken karaktär är jag lik?

Det här är en uppgift vi tänker att man kan arbeta med efter att man har läst serier under någon vecka. Under läsningen kommer eleverna att möta flera olika karaktärer, både sådana man tycker om och de man inte har samma känsla för. Vissa kanske man känner igen sig i utifrån hur de är eller vad de är med om.

Ett tips till det här är att man tillsammans samlar in karaktärer som eleverna i klassen mött i läsningen av serierna. Det kan locka till läsning av någon serie som en klasskamrat har läst!

I bilaga 6 finns det några frågor som eleven kan besvara och slutligen rita karaktären – kanske utifrån hur man själv hade sett ut i samma "kostym". I arbetet behöver man skapa en förståelse för vad EGENSKAPER betyder.

Vi föreslår att eleverna i mellanstadiet använder bilagan som en planering för att sedan skriva en text om karaktären och sedan jämföra karaktären med sig själv. Vad är det som jag tycker är likt med mig och varför?

Vill ni arbeta vidare med serier i undervisningen ännu mer?

På serieriundervisningen.se hittar ni mer material och lärarhandledningar, bland annat lärarhandledningen Skapa egna serier som är anpassad för årskurs F och uppåt.

Tävlingsbidrag

Klass & skola

Beskriv hur det har varit att läsa serier!

Motivera varför er klass ska vinna:

Välgörande ändamål

Motivera varför den här välgörenhetsorganisationen ska få pengarna:

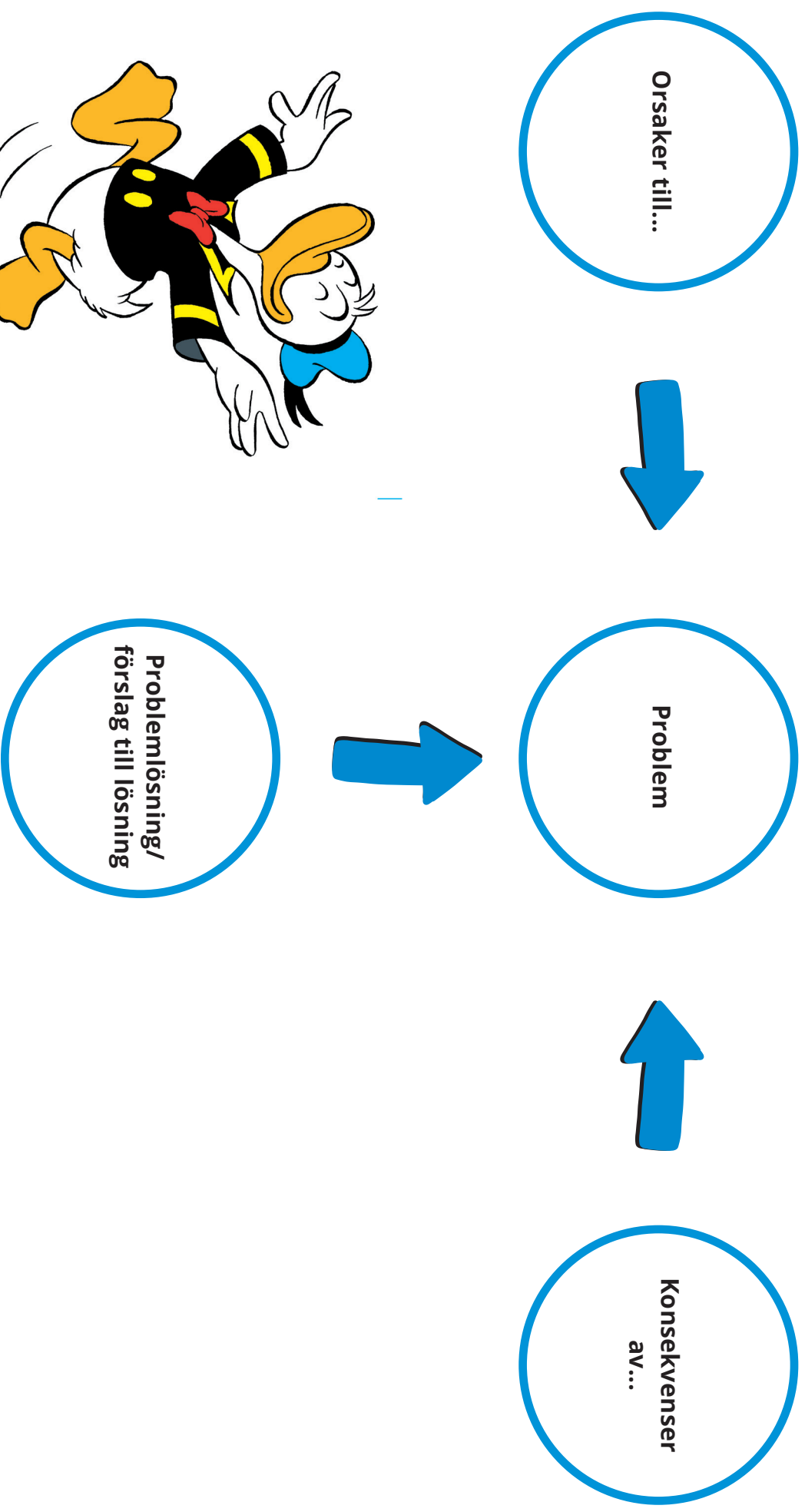
Läslogg

Dag	Sidor	Svar på en fråga
1	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
2	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
3	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
4	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
5	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
6	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
7	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
8	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
9	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
10	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	

Läslogg

Dag	Läsning tillsammans	Egen läsning	Svar på en fråga
1	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
2	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
3	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
4	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
5	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
6	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
7	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
8	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
9	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	
10	Vi har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	Jag har läst ____ sidor (från sidan ____ till sidan ____)	

Läsförståelsemall problemlösning

Läsförståelsemall sammanfattning 4 rutor

Vilken karaktär är jag lik?

Vad heter karaktären du är lik?

Beskriv karaktärens utseende!

Hur tycker du att karaktären är i serien?

Vilka egenskaper gillar du med karaktären?

På vilket sätt är ni lika?

Om du var karaktären i en serie – vad skulle du vilja vara med om i serievärlden?

Rita karaktären!